

ZARZĄDZENIE NR 55/19
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA

w Lublinie

z dnia *24 września* ..... 2019 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1614 ze zm.).

zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 5 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora”, zwanego dalej „rezerwatem”.

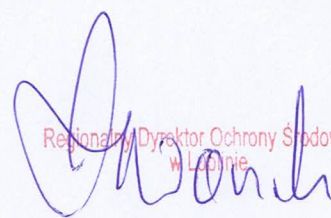
§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejącego stanu zachowania siedlisk torfowiskowych, w oparciu o inwentaryzację przyrodniczą oraz sporządzenie ekspertyz przyrodniczych (sprawozdań) na podstawie pozyskanych danych terenowych, (tzw. „stanu zerowego”);
- 2) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków roślin, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną czynną.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Lublinie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

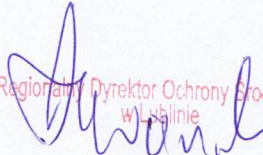

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
dr inż. Arkadiusz Iwaniuk

Załączniki:

Załącznik nr1

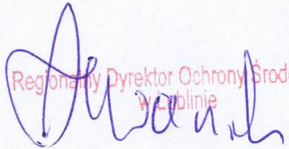
Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
1.	Zasiedlenie drzew sosny zwyczajnej przez kornika ostrożnego na obszarze rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora” ma charakter gradacji, gdyż opanowane drzewa zamierają w krótkim czasie.	Ograniczenie gradacji kornika ostrożnego zagrażającego drzewostanowi sosnowemu, zlokalizowanemu na terenie rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora”.
2.	Sukcesja roślinności zielnej oraz drzew i krzewów, prowadząca do pogarszania się warunków siedliskowych właściwych dla siedlisk torfowiskowych, w tym: niekorzystne zmiany stosunków wodnych, dysharmonia warunków świetlnych, degradacja złoża torfu i powierzchniowej warstwy torfowisk na skutek penetracji przez korzenie drzew i krzewów.	1. Przeprowadzenie zabiegów ochrony czynnej polegających na usuwaniu drzew i krzewów, w tym usuwaniu nalotów i podrostów, lub obrączkowaniu i ogławianiu drzew, koniecznych dla zahamowania niekorzystnych procesów sukcesyjnych w siedliskach torfowiskowych. Usunięcie drzew i krzewów, obrączkowanie i ogławianie drzew ma na celu zapewnienie właściwych warunków świetlnych dla roślinności charakterystycznej dla siedlisk torfowiskowych [tj. 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)] oraz zahamowanie niekorzystnych zmian warunków wodnych, wywołanych zwiększoną ewapotranspiracją drzew, zahamowanie degradacji złoża torfu i powierzchniowej warstwy torfowisk na skutek penetracji przez korzenie drzew i krzewów. 2. Monitoring stanu siedlisk po wykonaniu działań ochronnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
dr inż. Arkadiusz Iwaniuk

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków roślin z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Prowadzenie monitoringu kornika ostrozębego na obszarze rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora”, w związku z jego szybkim rozprzestrzenianiem się w celu szybkiego podejmowanie działań ochronnych.	Obszar całego rezerwatu – 787,98 ha	Nadleśnictwo Sobibór. Rezerwat przyrody „Trzy Jeziora”.
2.	1) identyfikowanie w terenie drzew zasiedlonych przez kornika ostrozębego i sukcesywne ich usuwanie poprzez ścinę, która ma być tak prowadzona, aby w jak najmniejszym stopniu ingerować w podszyt i ściółkę, 2) usunięcie uzyskanej biomasy poza obszar rezerwatu i spalenie pozostałości zrębkowych poza obszarem rezerwatu przyrody.	Do 150 szt. drzew. Dokładna liczba drzew koniecznych do usunięcia jest niemożliwa do określenia, ze względu na zmienną dynamikę zjawiska.	Nadleśnictwo Sobibór, Rezerwat przyrody „Trzy Jeziora”.
3.	1) usuwanie drzew i krzewów, w tym usuwanie nalotów i podrostów drzew, obrączkowanie i ogławianie drzew, 2) usunięcie uzyskanej biomasy poza obszar zasięgu płatu występowania siedliska przyrodniczego, na terenie którego prowadzone będą działania ochrony czynnej	Siedliska 7110, 7120, 7140 w granicach rezerwatu	Nadleśnictwo Sobibór, Leśnictwo Wołczyny, Leśnictwo Stulno. Rezerwat przyrody „Trzy Jeziora”.
4.	Wykonanie monitoringu stanu siedlisk w związku z wykonywaniem działań ochronnych.		Obszarem realizacji zadań ochronnych są wybrane płaty siedlisk torfowiskowych, które zostały wyznaczone i opisane w ramach opracowania planów zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Sobiborskie PLH060043

 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
 w Lublinie
 dr inż. Arkadiusz Iwaniuk

UZASADNIENIE

do zarządzenia nr 55/1.9

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie

z dnia 24.08.2019 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora”

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora” wynika z art. 22 ust 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1614 ze zm.), zgodnie z którymi dla rezerwatów przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze zarządzenia, zadania ochronne.

Rezerwat przyrody „Trzy Jeziora” o powierzchni 787,98 ha, został utworzony na podstawie zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Monitor Polski z 1996 r., Nr 75, poz. 693). Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych części obszaru Polesia z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt.

W rezerwacie przyrody „Trzy Jeziora” stwierdzono w 2018 r. gradację kornika ostrożębnego powodującą szybkie zamieranie zasiedlonych drzew. W ostatnich latach kornik ostrożębny pojawił się na terenie województwa lubelskiego, w skali nigdy dotąd nie odnotowywanej. Jest to owad, którego biologia nie jest do końca poznana. Larwy tego owada żerują pod korą pni i konarów na sosnie zwyczajnej, wyjątkowo na świerku. Kornik ostrożębny atakuje górne partie drzew i konary w starszych drzewostanach, ale w ostatnich latach jest spotykany również w młodych drzewostanach. Do masowego pojawienia się kornika ostrożębnego dochodzi w warunkach osłabiających kondycję sosny, takich jak susza, pożary, zanieczyszczenia przemysłowe, upały i in.

Jedyną stosowaną w Polsce metodą zwalczania kornika ostrożębnego jest usuwanie drzew zasiedlonych i palenie pozyskanej biomasy. Działania ochronne mające na celu zahamowanie gradacji kornika podjęto w 2018r. i realizowano na podstawie obowiązującego jeden rok zarządzenia nr 58/18 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 26 września 2018 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora”. Gradację udało się zahamować wycinając łącznie 138 drzew, lecz całkowita likwidacja tego zagrożenia jest niemożliwa, dlatego w kolejnych latach należy monitorować to zagrożenie i podejmować szybkie działania ochronne.

Działania te mają na celu ograniczenie populacji kornika ostrożębnego, zagrażającemu drzewostanowi sosnowemu w rezerwacie poprzez: monitoring występowania kornika, identyfikowanie w terenie drzew zasiedlonych, sukcesywne i szybkie ich wycinanie oraz usunięcie pozyskanej biomasy i spalanie jej poza obszarem rezerwatu przyrody.

Usunięcie zasiedlonych drzew sosny zwyczajnej ma na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się kornika ostrożębnego na obszarze całego rezerwatu przyrody

i zapobieganie zasiedlaniu kolejnych drzew zarówno w rezerwacie jak również przyległych drzewostanach położonych w dużej części na gruntach porolnych. Rozmiar zabiegów ochronnych oszacowano na poziomie z 2018r. tj. na wycince do 150 sztuk sosny.

W rezerwacie przyrody „Trzy Jeziora” obserwowana jest postępująca sukcesja roślinności zielnej oraz drzew i krzewów, prowadząca do pogarszania się warunków siedlisk torfowiskowych, w tym: siedlisk 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*). Wkraczanie drzew i krzewów na tereny torfowisk generuje niekorzystne zmiany stosunków wodnych wywołanych zwiększoną ewapotranspiracją drzew, dysharmonię warunków świetlnych, czy degradację złoża torfu i powierzchniowej warstwy torfowisk na skutek penetracji przez korzenie drzew i krzewów. W związku z powyższym istnieje konieczność pilnego podjęcia działań ochronnych w rezerwacie przyrody „Trzy Jeziora”.

W celu ochrony siedliska 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) konieczne jest więc przeprowadzenie w granicach rezerwatu działań z zakresu ochrony czynnej, polegających na ręcznym, selektywnym usunięciu (wycince) drzew oraz ich podrostu i nalotu, wycince krzewów, czy obrączkowaniu i ogławianiu drzew (w miejscach gdzie wynoszenie/usuwanie biomasy może spowodować nadmierne zniszczenie wierzchniej warstwy siedliska).

Efekty zaplanowanych działań ochrony czynnej, podejmowanych w ramach niniejszego zarządzenia zostaną zweryfikowane w wyniku monitoringu stanu siedlisk (monitoring prowadzony działań ochronnych przed i po ich wykonaniu).

Obszar zaplanowanych zadań ochronnych objęty jest również ochroną w ramach sieci Natura 2000 - znajduje się w granicach obszaru o znaczeniu dla Wspólnoty, projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Sobiborskie PLH060043.

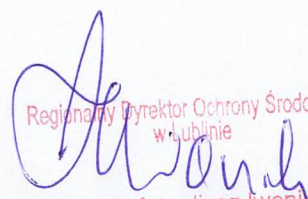
Stosownie do art.33 ust.1 ustawy o ochronie przyrody na obszarze Natura 2000 zabrania się, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000, lub jego powiązania z innymi obszarami.

Do realizacji zadań ochronnych zostały wybrane płaty siedlisk torfowiskowych, które zostały wyznaczone i opisane w ramach opracowania planów zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Sobiborskie PLH060043. Realizacja zaplanowanych prac na terenie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Sobiborskie PLH060043 nie pogorszy stanu przedmiotów ochrony, dla których został on wyznaczony. Ponadto, realizacja zadań ochronnych nie pogorszy integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami.

Zaplanowane zabiegi ochronne są zgodne z zadaniami ochronnymi dla obszaru Natura 2000 Lasy Sobiborskie PLH060043 ustanowionymi zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Sobiborskie PLH060043.

Zadania ochronne dotyczące gradacji kornika ostrożnego będą realizowane przez Nadleśnictwo Sobibór.

Zadania ochronne dotyczące ochrony siedlisk torfowiskowych zostały ustanowione z inicjatywy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, w związku z umową o dofinansowanie nr POIS.02.04.00-00-0108/16-04 na realizację projektu pn. „Ochrona siedlisk i gatunków terenów nieleśnych zależnych od wód”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Zadania polegające na ochronie siedlisk torfowiskowych będą realizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
dr inż. Arkadiusz Iwanik